UNIUNEA EUROPEANĂ
Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!
Instrumente Structurale 2014-2020
Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!
Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente
Denumirea Proiectului: iNFOLex (POCA/491/126354)

Radiografia corupției prin prisma noilor reglementări juridice

Prof. univ. dr. Gheorghe Bică

expert calitate educaţie juridică
https://infolex.snsh.ro

iNFOLex
POCA/491/126354

Mihai Eminescu, având o gândire ideologica politica și economica conservatoare, afirma în a doua jumătate a secolului 19, în gazeta *Timpul*, despre corupția din societatea românească: „*Voi arătați prin zilnică pildă că corupția e mijlocul cel mai lesnicios de trai în România. Acesta este spiritul cel rău care desface societățile românești și le nimicește pân-în sfârșit; acesta este veninul care dă loc la mișcări sociale și la nemulțumire… contribuie a destrăma spiritul public, a-l face să nu mai crează nici în drept, nici în bine, a nu mai aștepta nimic de la muncă, totul de la tertip și de la apucătură…* ***Nimic nu e mai periculos pentru conștiința unui popor decât priveliștea corupției și a nulității recompensate****… Această priveliște îi ia poporului încrederea în valoarea muncii și în siguranța înaintării prin merit. Dându-le zilnic exemplu că, fără a ști ceva și fără a fi muncit, cineva poate ajunge bogat și om cu vază…*”

iNFOLex
POCA/491/126354

- Prezentă atât în statele în curs de dezvoltare cât și în cele dezvoltate, fenomenul degradează mentalități și stiluri de viață, stăvilește dezvoltarea democrației și a economiei bazată pe o piață liberă, prevenirea și combaterea fenomenului de corupție fiind primordială pe agenda europeană.
- Mecanismele de combatere a fenomenului de corupție nu pot fi restrânse la precepte sau șabloane general aplicabile, dat fiind faptul că amploarea corupției este imposibil de determinat deși evaluarea circumstanțelor este cuantificabila.
- Conceptul de strategie de combatere a corupției, ***strategie anticorupție***, trebuie să țină seama de formele variate și complexe pe care corupția le înfățișează într-un stat de drept, să pună accent pe domeniile cu cel mai mare risc la expunere și să indice factorii determinanți care generează și întrețin – uneori chiar promovează – corupția.

iNFOLex
POCA/491/126354

- Prin procesul de reformare instituțională și de adaptare la valorile UE, Romania s-a angajat, printre altele, la consolidarea administrației publice și a sistemului judiciar și la îmbunătățirea radicală a mecanismelor de luptă împotriva corupției în toate formele sale, drept pentru care Comisia Europeană (CE) a instituit un instrument de monitorizare și evaluare a progreselor, denumit Mecanismul Cadru de Cooperare și Verificare (MCV).
- Un instrument de maximă importanță pentru dezvoltarea României și diminuarea disparităților față de statele membre UE dezvoltate, l-a constituit sprijinul financiar nerambursabil acordat din bugetul UE, atât în perioada de pre-aderare cât și în perioada post-aderare.
- Dacă în perioada de pre-aderare a României (perioada 2000 – 2006) utilizarea sprijinului financiar UE nerambursabil s-a înfăptuit fără deficiențe majore, în perioada post-aderare 2007 – 2020, s-au constatat abateri și deficiențe în gestionarea fondurilor UE nerambursabile, cu impact negativ asupra absorbției fondurilor de la bugetul comunității europene.
- Cel mai important factor endogen care a condus la apariția unor abateri și deficiențe grave în gestionarea instrumentelor structurale și la protecția deficitară a acestor fonduri, a fost incapacitatea de prevenire, detectare și combatere a faptelor de corupție, cu precădere a celor de natură frauduloasă.

Din perspectiva protejării intereselor comunitare și a fondurilor de la bugetul UE de fenomenul corupției și din perspectiva realizării intereselor de siguranță și securitate națională, România a preluat fundamente și practici specifice devenite reglementari internaționale, normative care la rândul lor, prin angajamente necondiționate ale statului român, au determinat nașterea și dezvoltarea unei legislații temeinice naționale.

România a elaborat **Strategii Naționale Anticorupție** și a implementat, prin autoritățile centrale, **seturi de instrumente specifice prevenirii corupției,** respectiv:

- mecanisme de evaluare a instituțiilor/autorităților publice;
- implementarea standardelor de integritate și elaborarea codurilor de etică și conduita specifice gestionarii fondurilor UE etc.;
- dezvoltarea metodologiei de evaluare a riscurilor de corupție, dezvoltarea de instrumente specifice de verificare și control încrucișat, și altele.

Convenţia Penală a Consiliului Europei privind Corupţia, semnată de România la data de 27 ianuarie 1999, defineşte corupţia în cele două modalităţi de săvârşire, ***activă*** şi ***pasivă***.

Corupţia activă*: constă în promisiunea, oferirea sau darea, cu intenţie, de către orice persoană, direct sau indirect, a oricărui folos necuvenit, către un funcţionar public, pentru sine ori pentru altul, în vederea îndeplinirii ori abţinerii de la a îndeplini un act în exerciţiul funcţiilor sale.*

Corupţia pasivă*: constă în solicitarea ori primirea, cu intenţie, de către un funcţionar public, direct sau indirect, a unui folos necuvenit, pentru sine ori pentru altul, sau acceptarea unei oferte sau promisiuni a unui astfel de folos, în vederea îndeplinirii ori abţinerii de la a îndeplini un act în exerciţiul funcţiilor sale.*

- La nivelul Uniunii Europene a fost adoptată definiţia corupţiei folosită de programul Global Împotriva Corupţiei al Organizaţiei Naţiunilor Unite, potrivit căreia **corupţia reprezintă abuzul de putere pentru obţinerea unor beneficii private**.
- Definirea corupţiei este reflectată în legislaţia românească într-un sens mai restrâns, **fiind incluse sub titulatura de fapte de corupţie infracţiunile** clasice de dare şi luare de mită, trafic de influenţă, primire de foloase necuvenite, abuzul în serviciu, dacă este cauza obţinerii unor beneficii pentru sine sau pentru altul şi infracţiunile asimilare.
- Corupţia reprezintă un ansamblu de activităţi imorale, ilicite, ilegale, realizate de indivizi care exercită un rol public şi care abuzează de puterea publică pe care o exercită pentru a-şi promova anumite interese personale, interese ale altora sau pentru a obţine pentru sine sau pentru altul beneficii materiale sau financiare.

iNFOLex
POCA/491/126354

Legislație națională aferentă combaterii corupției

- Legea nr. 144/2007 privind înfiinţarea, organizarea şi funcţionarea Agenţiei Naţionale de Integritate,republicată, cu modificările și completările ulterioare;
- Hotărârea Guvernului nr.583/2016 privind aprobarea Strategiei naţionale anticorupţie pe perioada 2016-2020, a seturilor de indicatori de performanţă, a riscurilor asociate obiectivelor şi măsurilor din strategie şi a surselor de verificare, a inventarului măsurilor de transparenţă instituţională şi de prevenire a corupţiei, a indicatorilor de evaluare, precum şi a standardelor de publicare a informaţiilor de interes public;
- Legea nr. 161/2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenţei în exercitarea demnităţilor publice, a funcţiilor publice şi în mediul de afaceri, prevenirea şi sancţionarea corupţiei, cu modificările și completările ulterioare;
- Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea şi sancţionarea faptelor de corupţie, cu modificările șicompletările ulterioare;

iNFOLex
POCA/491/126354

- *Legea nr. 7/2004* privind Codul de conduită a funcționarilor publici;
- *Legea nr. 477/2004* privind Codul de conduită a personalului contractual din autoritățile și instituțiile publice;
- *Legea nr. 176/2010* privind integritatea în exercitarea funcțiilor și demnităților publice;
- *Legea nr. 184/2016* privind instituirea unui mecanism de prevenire a conflictului de interese în procedura de atribuire a contractelor de achiziție publică;
- *Strategia Națională Anticorupție pe perioada 2016 – 2020* (SNA 2016 – 2020), aprobată prin HG nr. 583/2016;
- *Strategia pentru consolidarea administrației publice 2014 – 2020* (SCAP 2014 – 2020), aprobata prin HG nr. 909/2014;
- *Codul Penal* din 17 iulie 2009 aprobat prin Legea nr. 289/2009 cu toate modificările și completările ulterioare;
- *Legea nr. 98/2016* privind achizițiile publice.

iNFOLex
POCA/491/126354

Legislație europeană și internațională aferentă combaterii corupției

Tratatul privind Uniunea Europeana (TUE) și *Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene* (TFUE)

- Art. 83 recunoaște fenomenul de corupție ca domeniu al criminalității și necesitatea indispensabila de punere în aplicare a unor politici unitare și de stabilire a unor norme minime referitoare la definirea infracțiunilor și a sancțiunilor în domeniul criminalității;
- Art. 310 alin. (6), *Uniunea și statele membre, în conformitate cu articolul 325, combat frauda și orice altă activitate ilegală care aduce atingere intereselor financiare ale Uniunii;*
- Art. 325 incriminează frauda și îndrumă asupra cailor de urmat în prevenirea și combaterea fraudei, pentru a oferi o protecție efectivă și echivalentă în statele membre, în instituțiile, organele, oficiile și agențiile UE.

iNFOLex
POCA/491/126354

Convenția privind protejarea intereselor financiare ale Comunităților Europene în vigoare din data de 17 octombrie 2002, convenție la care România a aderat prin *Decizia Consiliului* din 6 decembrie 2007 (transpusă în legislația națională prin art. 181 – 183 din Legea nr. 78/2000):

- *Primul Protocol* privind sancționarea penală a actelor de corupție pasivă și de corupție activă a funcționarilor naționali și comunitari, în vigoare din 27 septembrie 1996;
- *Protocolul* privind interpretarea de către Curtea de Justiție a Comunităților Europene, prin intermediul unor hotărâri preliminare, a Convenției PIF, adoptat prin Actul Consiliului din 29 noiembrie 1996,
- *Al doilea Protocol* privind răspunderea persoanelor juridice, confiscarea, spălarea banilor și cooperarea între statele membre și Comisie în scopul protecției intereselor financiare ale Comunităților Europene și a datelor cu caracter personal în legătură cu aceste interese, în vigoare 19 iunie 1997.

iNFOLex
POCA/491/126354

- *Convenția penală privind corupția*, adoptată în 27 noiembrie la Strasbourg, ratificată de România prin Legea nr. 27 din 16 ianuarie 2002, care instituie măsurile ce trebuie luate la nivel național de către statele părți privind răspunderea și sancționarea actelor de corupție pasivă și activă a persoanelor fizice și entităților publice/private naționale și comunitare și de incriminare a formelor de corupție, precum și principiile privind cooperarea internațională.
- *Convenția civilă asupra corupției* adoptată în 4 noiembrie 1999 la Strasbourg, ratificată de România prin Legea nr. 147 din 18 aprilie 2002, care instituie măsurile ce urmează să fie luate de statele părți și mecanismele de cooperare internațională și de continuitatea punerii în aplicare.

iNFOLex
POCA/491/126354

- *Convenția Națiunilor Unite împotriva corupției* (UNCAC) adoptată la New York, ratificată de România prin Legea nr. 365 din 5 octombrie 2004, care pe lângă prevederi consistente despre politici și practici de prevenire, organisme cu rol de prevenire a corupției, de stabilire a unui sistem de achiziții publice urmând principiile de transparenta, concurenta și tratament egal și alte măsuri de prevenire și combatere a corupției urmărește prioritar:

  Art.1 Obiectul:

  - *promovarea și consolidarea măsurilor în scopul prevenirii și combaterii corupției în modul cel mai eficient;*
  - *promovarea, înlesnirea și sprijinul cooperării internaționale și asistenței tehnice în scopul prevenirii corupției și al luptei împotriva acesteia, inclusiv recuperarea de bunuri;*
  - *promovarea integrității, responsabilității și bunei gestiuni a afacerilor publice și a bunurilor publice*;

- Convenția are drept scop *prevenirea corupției, desfășurarea anchetelor și urmăririi penale privind corupția, precum și blocării, sechestrului, confiscării și restituirii produsului provenind din infracțiunile prevăzute în convenție*.

- *Convenția Națiunilor Unite împotriva corupției* (UNCAC) adoptată la New York, ratificată de România prin Legea nr. 365 din 5 octombrie 2004, care pe lângă prevederi consistente despre politici și practici de prevenire, organisme cu rol de prevenire a corupției, de stabilire a unui sistem de achiziții publice urmând principiile de transparenta, concurenta și tratament egal și alte măsuri de prevenire și combatere a corupției urmărește prioritar:

  Art.1 Obiectul:

  - *promovarea și consolidarea măsurilor în scopul prevenirii și combaterii corupției în modul cel mai eficient;*
  - *promovarea, înlesnirea și sprijinul cooperării internaționale și asistenței tehnice în scopul prevenirii corupției și al luptei împotriva acesteia, inclusiv recuperarea de bunuri;*
  - *promovarea integrității, responsabilității și bunei gestiuni a afacerilor publice și a bunurilor publice*;

- Convenția are drept scop *prevenirea corupției, desfășurarea anchetelor și urmăririi penale privind corupția, precum și blocării, sechestrului, confiscării și restituirii produsului provenind din infracțiunile prevăzute în convenție*.

Funcționarul public

- O problemă esențială în politicile anticorupție o reprezenta absența la nivelul UE a unei definiții armonizate a *funcționarului public*, care să îi includă și pe funcționarii aleși.
- În contextul propunerii de Directivă privind combaterea fraudelor îndreptate împotriva intereselor financiare ale Uniunii prin mijloace de drept penal, definiția noțiunii de funcționar public include persoanele care au un mandat legislativ:
- Art. 4 Astfel, *funcționar public* înseamnă:
- orice persoană care deține o funcție legislativă, administrativă sau judiciară în serviciul public al Uniunii sau al statelor membre ori al țărilor terțe;
- orice altă persoană din serviciul public al Uniunii sau al statelor membre ori al țărilor terțe care, fără a deține o astfel de funcție, participă la gestionarea intereselor financiare ale Uniunii sau la deciziile referitoare la acestea.

În urma negocierilor dintre Consiliul și Parlamentul European s-a opinat de către Comisia Europeană necesitatea armonizării răspunderii penale a funcționarilor aleși pentru infracțiunile de corupție, drept pentru care în dispozițiile Directivei (UE) nr. 1371/2017 s-a introdus o definiție complexa și unanim acceptată a *funcționarului public*, repectiv:

- *funcționar al Uniunii sau funcționar național, inclusiv orice funcționar național al altui stat membru și orice funcționar național al unei țări terțe;*

iNFOLex
POCA/491/126354

Funcționar al Uniunii înseamnă o persoană care:

- *este funcționar sau alt agent angajat de Uniune în temeiul unui contract, în înțelesul Statutului funcționarilor și Regimului aplicabil celorlalți agenți ai Uniunii Europene prevăzute de Regulamentul (CEE, Euratom, CECA) nr. 259/68 al Consiliului (1) (denumit în continuare „Statutul funcționarilor"); sau*
- *este detașată la Uniune de către un stat membru sau de către orice organism public sau privat, care îndeplinește atribuții echivalente celor îndeplinite de funcționari sau de alți agenți ai Uniunii. Membrii instituțiilor, organelor, oficiilor și agențiilor Uniunii, instituite în conformitate cu tratatele, precum și personalul acestora sunt asimilați funcționarilor Uniunii, în măsura în care nu li se aplică Statutul funcționarilor.*
- *funcționar național este înțeles prin trimitere la definiția funcționarului sau a unui funcționar public din dreptul intern al statului membru sau a țării terțe în care își îndeplinește funcțiile.*

iNFOLex
POCA/491/126354

- *În cazul procedurilor care implică un funcționar național al unui stat membru sau un funcționar național al unei țări terțe și sunt inițiate de un alt stat membru, acesta din urmă nu este obligat să aplice definiția funcționarului național decât în măsura în care definiția respectivă este compatibilă cu dreptul intern.*
- *Termenul de funcționar național include orice persoană care deține o funcție executivă, administrativă sau judecătorească la nivel național, regional sau local.*
- *Orice persoană care deține o funcție legislativă la nivel național, regional sau local este asimilată unui funcționar național.*
- Funcționar public poate fi și *orice altă persoană căreia i s-a încredințat și exercită o funcție de serviciu public care implică gestionarea intereselor financiare ale Uniunii în state membre sau în țări terțe sau luarea de decizii referitoare la acestea.*"

iNFOLex
POCA/491/126354

- Corupția presupune un acord ilicit care se desfășoară în condiții de negociere clandestină și confidențială, în scopul obținerii unor interese de natură patrimonială atât ale corupătorului cât și ale coruptului, coruptul având, de regulă, calitatea de funcționar public.

iNFOLex
POCA/491/126354

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!
Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente
Denumirea Proiectului: iNFOLex (POCA/491/126354)

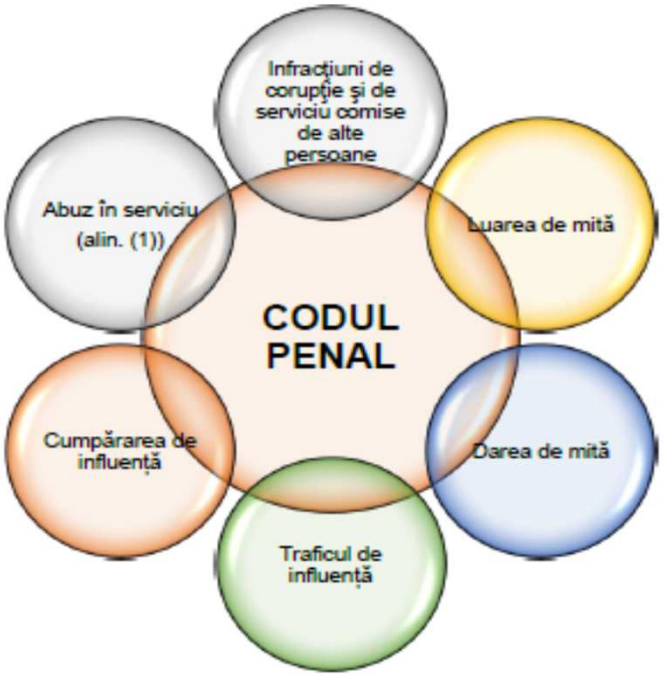

Fig. 1 Infracțiuni de corupție și de serviciu

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!
Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente
Denumirea Proiectului: iNFOLex (POCA/491/126354)

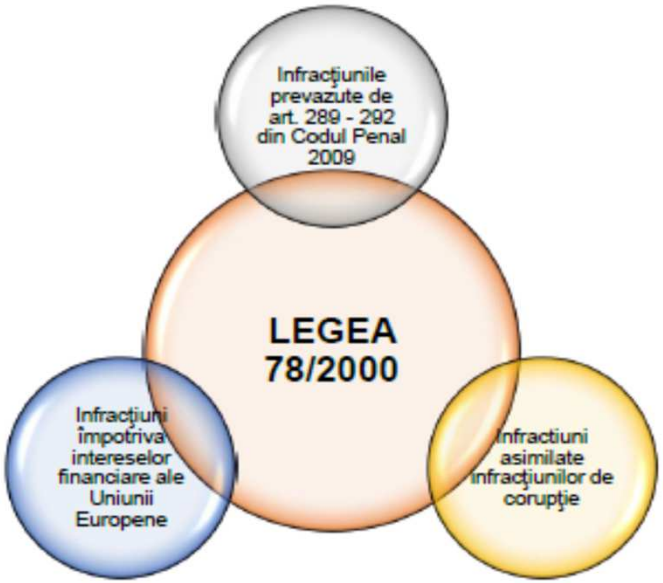

Fig. 2 Infracțiunile de corupție

Directiva (UE) nr. 1371/2017

Statele membre iau măsurile necesare pentru a se asigura că corupția pasivă și activă constituie infracțiuni atunci când sunt săvârșite cu intenție.

- *corupție pasivă înseamnă acțiunea unui funcționar public care, în mod direct sau printr-un intermediar, solicită sau primește avantaje de orice fel, pentru sine sau pentru o terță parte, ori acceptă o promisiune referitoare la un astfel de avantaj pentru a acționa sau a se abține de la a acționa în conformitate cu sarcinile sale sau în exercitarea atribuțiilor sale, într-un mod care prejudiciază sau este susceptibil să prejudicieze interesele financiare ale Uniunii.*
- *corupție activă înseamnă acțiunea unei persoane care, în mod direct sau printr-un intermediar, promite, oferă sau acordă avantaje de orice fel unui funcționar public, pentru sine sau pentru o terță parte, pentru a acționa sau a se abține de la a acționa în conformitate cu sarcinile sale sau în exercitarea atribuțiilor sale, într-un mod care prejudiciază sau este susceptibil să prejudicieze interesele financiare ale Uniunii.*

- *Statele membre iau măsurile necesare pentru a se asigura că deturnarea de fonduri constituie infracțiune, atunci când este săvârșită cu intenție.*
- *Statele membre adoptă măsurile necesare pentru a se asigura că se pedepsesc ca infracțiuni instigarea și complicitatea la săvârșirea oricăreia dintre infracțiunile menționate.*
- *Statele membre adoptă măsurile necesare pentru a se asigura că se pedepsește ca infracțiune tentativa de a săvârși oricare dintre infracțiunile menționate.*

iNFOLex
POCA/491/126354

Conflictul de interese

- Reglementările penale și administrative în materia conflictului de interese urmăresc susținerea integrității funcționarilor publici și luarea deciziilor în mod dezinteresat în autoritățile publice.
- *Conflictul de interese* poate lua forma administrativă sau forma penală, în cazul apariției simultane a celor două forme aplicarea normei penale având prioritate și va înlătura de la aplicare norma administrativă.
- Forma penală, așa cum este aceasta transpusă în art. 301 din noul *Cod Penal*, se deosebește prin faptul că factorul determinant este interesul personal de natură patrimonială, care ar putea influența îndeplinirea cu obiectivitate a atribuțiilor care îi revin funcționarului public potrivit Constituției și a actelor normative în vigoare.
- Încălcarea obligațiilor legale privind conflictul de interese constituie abatere administrativă și se sancționează potrivit reglementării aplicabile funcționarului public sau activității respective, dacă fapta nu întrunește elementele constitutive ale unei infracțiuni.

Față de cadrul normativ de incriminare a faptelor de corupție, *Codul Penal* sancționează în cuprinsul art. 301 folosirea funcției pentru favorizarea unor persoane și în cuprinsul art. 308 infracțiunile de corupție și de serviciu comise de alte persoane, astfel:

Art. 301 „*Folosirea funcției pentru favorizarea unor persoane*

- *(1) Fapta funcționarului public care, în exercitarea atribuțiilor de serviciu, a îndeplinit un act prin care s-a obținut un folos patrimonial pentru sine, pentru soțul său, pentru o rudă ori un afin până la gradul II inclusiv…*
- *(2) Dispozițiile alin. (1) nu se aplică în cazurile în care actul sau decizia se referă la următoarele situații:*
  - *emiterea, aprobarea sau adoptarea actelor normative;*
  - *exercitarea unui drept recunoscut de lege sau în îndeplinirea unei obligații impuse de lege, cu respectarea condițiilor și limitelor prevăzute de aceasta.*”

iNFOLex
POCA/491/126354

Art. 308 „*Infracțiuni de corupție și de serviciu comise de alte persoane*

- *(1) Dispozițiile art. 289-292, 295, 297-300 și art. 304 privitoare la funcționarii publici se aplică în mod corespunzător și faptelor săvârșite de către sau în legătură cu persoanele care exercită, permanent ori temporar, cu sau fără o remunerație, o însărcinare de orice natură în serviciul unei persoane fizice prevăzute la art. 175 alin. (2) ori în cadrul oricărei persoane juridice.*
- (2) *În acest caz, limitele speciale ale pedepsei se reduc cu o treime.*"
- La incriminarea unei fapte care întrunește elementul constitutiv al unei infracțiuni, trebuie luate în seamă două aspecte importante:
  - subiectul infracțiunii – funcționarul public/persoana în accepțiunea dispozițiilor art. 175 din noul *Cod Penal*;
  - produsul infracțiunii – folosul patrimonial în sensul dispozițiilor noului *Cod Penal*.

iNFOLex
POCA/491/126354

Incompatibilități

- *Incompatibilitatea* intervine dacă se îndeplinește cel puțin una din circumstanțele prevăzute de lege în ceea ce privește ocuparea mai multor funcții în același timp de către funcționarul public sau dacă intre funcționarii publici având calitatea de soți sau rude de gradul I exista raporturi ierarhice directe, după cum sunt acestea precizate în *Legea nr. 161/2003*.
- Pentru ca un funcționar public să se afle într-o situație de incompatibilitate, funcționarul public trebuie să dețină simultan doua sau mai multe funcții a căror însumare este interzisa de legislația aplicabila sau dacă între acesta și un alt funcționar public având calitatea de soț/soție sau ruda de gradul I exista raporturi ierarhice directe.
- O stare de incompatibilitate nu presupune, în mod obligatoriu, luarea unei decizii din partea funcționarului public.
- Aceasta există ca situație ilegală prin cumulul de funcții interzis de legislație, potențial generatoare de conflicte de interese.

- Regimul incompatibilităților în exercitarea demnităților publice și funcțiilor publice este stabilit în legislația națională, după cum urmează:
- ***Legea nr. 161/2003*** **privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției:**

Art. 94 *Incompatibilități privind funcționarii publici*

- *(1) Calitatea de funcționar public este incompatibilă cu exercitarea oricărei alte funcții publice sau calități decât cea în care a fost numit, precum și cu funcțiile de demnitate publică.*
- *(2) Funcționarii publici nu pot deține alte funcții și nu pot desfășura alte activități, remunerate sau neremunerate, după cum urmează:*
  - *în cadrul autorităților sau instituțiilor publice;*
  - *în cadrul cabinetului demnitarului, cu excepția cazului în care funcționarul public este suspendat din funcția publică, în condițiile legii, pe durata numirii sale;*
  - *în cadrul regiilor autonome, societăților comerciale ori în alte unități cu scop lucrativ din sectorul public;*
  - *în calitate de membru al unui grup de interes economic.*

Nu se află în situație de incompatibilitate, în sensul prevederilor alin. (2) lit. a) și c), funcționarul public care:

- *este desemnat printr-un act administrativ, emis în condițiile legii, să reprezinte interesele statului în legătură cu activitățile desfășurate de operatorii economici cu capital ori patrimoniu integral sau majoritar de stat, în condițiile rezultate din actele normative în vigoare;*
- *este desemnat printr-un act administrativ, emis în condițiile legii, să participe în calitate de reprezentant al autorității ori instituției publice în cadrul unor organisme sau organe colective de conducere constituite în temeiul actelor normative în vigoare;*
- *exercită un mandat de reprezentare, pe baza desemnării de către o autoritate sau instituție publică, în condițiile expres prevăzute de actele normative în vigoare.*

iNFOLex
POCA/491/126354

- *Nu se află în situație de incompatibilitate, în sensul prevederilor alin. (2), funcționarul public care este desemnat prin act administrativ pentru a face parte din echipa de proiect finanțat din fonduri comunitare nerambursabile post-aderare, precum și din împrumuturi externe contractate sau garantate de stat rambursabile sau nerambursabile, cu excepția funcționarilor publici care exercită atribuții ca auditor sau atribuții de control asupra activității derulate în cadrul acesteia și a funcționarilor publici care fac parte din echipa de proiect, dar pentru care activitatea desfășurată în cadrul respectivei echipe generează o situație de conflict de interese cu funcția publică pe care o ocupă.*
- *(3) Funcționarii publici care, în exercitarea funcției publice, au desfășurat activități de monitorizare și control cu privire la societăți comerciale sau alte unități cu scop lucrativ de natura celor prevăzute la alin. (2) lit. c) nu pot să-și desfășoare activitatea și nu pot acorda consultanță de specialitate la aceste societăți timp de 3 ani după ieșirea din corpul funcționarilor publici.*
- *(4) Funcționarii publici nu pot fi mandatari ai unor persoane în ceea ce privește efectuarea unor acte în legătura cu funcția publică pe care o exercita.*
- (5) *În situația prevăzută la alin. (2) lit. b), la încheierea mandatului demnitarului, funcționarul public este reîncadrat în funcția publică deținută sau într-o funcție similară.*”

Art. 95

- *(1) „Nu sunt permise raporturile ierarhice directe în cazul în care funcționarii publici respectivi sunt soți sau rude de gradul I.*
- *(2) Prevederile alin. (1) se aplică și în cazul în care șeful ierarhic direct are calitatea de demnitar.*
- *(3) Persoanele care se afla în una dintre situațiile prevăzute la alin. (1) sau (2) vor opta, în termen de 60 de zile, pentru încetarea raporturilor ierarhice directe sau renunțarea la calitatea de demnitar.*
- *(4) Orice persoană poate sesiza existenta situațiilor prevăzute la alin. (1) sau (2).*
- *(5) Situațiile prevăzute la alin. (1) și neîndeplinirea obligației prevăzute la alin. (3) se constată de către șeful ierarhic superior al funcționarilor publici respectivi, care dispune încetarea raporturilor ierarhice directe dintre funcționarii publici soți sau rude de gradul I.*
- *(6) Situațiile prevăzute la alin. (2) și neîndeplinirea obligației prevăzute la alin. (3) se constată, după caz, de către primul-ministru, ministru sau prefect, care dispune încetarea raporturilor ierarhice directe dintre demnitar și funcționarul public soț sau rudă de gradul I.”*

INFOLEX
POCA/491/126354

Art. 96

- *(1) „Funcționarii publici, funcționarii publici parlamentari și funcționarii publici cu statut special pot exercita funcții sau activități în domeniul didactic, al cercetării științifice, al creației literar-artistice. Funcționarii publici, funcționarii publici parlamentari și funcționarii publici cu statut special pot exercita funcții în alte domenii de activitate din sectorul privat, care nu sunt în legătură directă sau indirectă cu atribuțiile exercitate ca funcționar public, funcționar public parlamentar sau funcționar public cu statut special, potrivit fișei postului.*
- *(2) În situația funcționarilor publici care desfășoară activitățile prevăzute la alin. (1), documentele care alcătuiesc dosarul profesional sunt gestionate de către autoritatea sau instituția publică la care aceștia sunt numiți.*”

iNFOLex
POCA/491/126354

- ***Legea nr. 176/2010*** **privind integritatea în exercitarea funcțiilor și demnităților publice, pentru modificarea și completarea Legii nr. 144/2007 privind înființarea, organizarea și funcționarea Agenției Naționale de Integritate, precum și pentru modificarea și completarea altor acte normative**

Art. 25

- *(1) „Fapta persoanei cu privire la care s-a constatat că a emis un act administrativ, a încheiat un act juridic, a luat o decizie sau a participat la luarea unei decizii cu încălcarea obligațiilor legale privind conflictul de interese ori starea de incompatibilitate constituie abatere disciplinară și se sancționează potrivit reglementării aplicabile demnității, funcției sau activității respective, în măsura în care prevederile prezentei legi nu derogă de la aceasta și dacă fapta nu întrunește elementele constitutive ale unei infracțiuni…*
- *(3) Fapta persoanei cu privire la care s-a constatat starea de incompatibilitate sau de conflict de interese constituie temei pentru eliberarea din funcție ori, după caz, constituie abatere disciplinară și se sancționează potrivit reglementării aplicabile demnității, funcției sau activității respective.”*

iNFOLex
POCA/491/126354

- ***Legea nr. 188/1999*** **privind Statutul funcționarilor publici, republicată**

Art. 49 *Funcționarii publici au obligația să respecte întocmai regimul juridic al conflictului de interese și al incompatibilităților, stabilite potrivit legii.*

Art. 77

- *(2) Constituie abateri disciplinare următoarele fapte:*
- *- încălcarea prevederilor legale referitoare la îndatoriri, incompatibilități, conflicte de interese și interdicții stabilite prin lege pentru funcționarii publici.*

Art. 101

- *(1) Destituirea din funcția publică se dispune, în condițiile art. 78, prin act administrativ al persoanei care are competența legală de numire în funcția publică, ca sancțiune disciplinară aplicată pentru motive imputabile funcționarului public, în următoarele cazuri:*
- *- dacă s-a ivit un motiv legal de incompatibilitate, iar funcționarul public nu acționează pentru încetarea acestuia într-un termen de 10 zile calendaristice de la data intervenirii cazului de incompatibilitate.*"

Luarea de mită

- Luarea de mită este fapta funcţionarului public care, direct ori indirect, pentru sine sau pentru altul, pretinde ori primeşte bani sau alte foloase care nu i se cuvin ori acceptă promisiunea unor astfel de foloase, în legătură cu îndeplinirea, neîndeplinirea, urgentarea ori întârzierea îndeplinirii unui act ce intră în îndatoririle sale de serviciu sau în legătură cu îndeplinirea unui act contrar acestor îndatoriri.
- Această faptă este incriminată în grupul infracţiunilor de corupție care aduc atingere activităţii autorităţilor publice, instituţiilor publice, persoanelor juridice de interes public, altor persoane juridice sau altor activităţi reglementate de lege, prin dispoziţiile art. 289 din Codul Penal.

iNFOLex
POCA/491/126354

- Subiectul infracţiunii este calificat, neputând fi decât un funcţionar public sau un funcţionar, ori una din persoanele indicate în art. 1, 8, 11 din Legea nr. 78/2000.
- Prin funcţionar public, în sensul legii penale – art. 175 alin. (1) C.p. se înţelege orice persoană care, cu titlu permanent sau temporar, cu sau fără o remuneraţie:
  - exercită atribuţii şi responsabilităţi, stabilite în temeiul legii, în scopul realizării prerogativelor puterii legislative, executive sau judecătoreşti;
  - exercită o funcţie de demnitate publică sau o funcţie publică de orice natură;
  - exercită, singură sau împreună cu alte persoane, în cadrul unei regii autonome, al altui operator economic sau al unei persoane juridice cu capital integral sau majoritar de stat, atribuţii legate de realizarea obiectului de activitate al acesteia.
  - exercită un serviciu de interes public pentru care a fost învestită de autorităţile publice sau care este supusă controlului ori supravegherii acestora cu privire la îndeplinirea respectivului serviciu public.
- Calitatea subiectului activ trebuie să existe la momentul săvârşirii faptei.

- Nerespingerea de către funcţionar (sau alt salariat) a promisiunii de foloase necuvenite este încadrată pe acelaşi plan cu acceptarea promisiunii, întrucât nerespingerea promisiunii de foloase necuvenite echivalează cu o acceptare tacită.
- Funcţionarul (sau alt salariat) este astfel stimulat a lua o poziţie activă (de refuz sau denunţare) faţă de persoana care desfăşoară o activitate de corupere.
- Infracţiunea de luare de mită constituie o aşa-zisă infracţiune cu consumare anticipată, întrucât simplul act cu caracter preparator al pretinderii sau al acceptării ori nerespingerii de promisiuni consumă infracţiunea.
- Infracţiunea de luare de mită este sancţionată cu *pedeapsa închisorii de la 3 la 10 ani* şi interzicerea exercitării dreptului de a ocupa o funcţie publică ori de a exercita profesia sau activitatea în executarea căreia a săvârşit fapta.
- Codul penal cuprinde, de asemenea, o dispozi ţie care prevede confiscarea banilor, valorilor sau oricăror alte bunuri care au făcut obiectul luării de mită, iar când acestea nu se mai găsesc, se dispune confiscarea prin echivalent.

iNFOLex
POCA/491/126354

Darea de mită

- Darea de mită este fapta persoanei care promite, oferă sau dă bani ori alte foloase necuvenite unui funcţionar, în scopul ca acesta să îndeplinească, să nu îndeplinească ori să întârzie îndeplinirea unui act privitor la îndatoririle sale de serviciu, sau să îndeplinească un act contrar acestor îndatoriri.
- Această faptă este incriminată prin art.290 din Codul Penal.
- Subiect activ nemijlocit (autor) al infracţiunii de dare de mită poate fi orice persoană fizică.
- Infracţiunea de dare de mită este sancţionată cu *pedeapsa închisorii de la 2 la 7 ani.*
- Alin. (2) și (3) al art. 290 C. p. prevăd două cazuri speciale de impunitate :
- când mituitorul a fost constrâns prin orice mijloace de către cel care a luat mita;
- când mituitorul denunţă fapta mai înainte ca organul de urmărire penală să fi fost sesizat pentru acea infracţiune.

- Autodenunţul poate fi făcut oricărei autorităţi, chiar dacă nu este competentă să efectueze urmărirea penală în această materie.
- În acest caz autoritatea care a primit denunţul are obligaţia de a încunoştinţa de îndată organul de urmărire competent.
- Denunţul poate fi făcut în orice formă, esenţial fiind numai ca să fi avut loc înainte ca organul de urmărire să fi fost sesizat cu privire la fapta de mituire.

iNFOLex
POCA/491/126354

Traficul de influenţă

- Traficul de influenţă este fapta de pretindere, primire ori acceptare a promisiunii de bani sau alte foloase, direct sau indirect, pentru sine sau pentru altul, săvârşită de către o persoană care are influenţă sau lasă să se creadă că are influenţă asupra unui funcţionar public şi care promite că îl va determina pe acesta să îndeplinească, să nu îndeplinească, să urgenteze ori să întârzie îndeplinirea unui act ce intră în îndatoririle sale de serviciu sau să îndeplinească un act contrar acestor îndatoriri.
- Această faptă este incriminată prin art.291 din Codul Penal.
- Infracţiunea de trafic de influenţă este sancţionată cu pedeapsa închisorii de la *2 la 7 ani.*
- Art. 291 C. p. cuprinde, de asemenea, o dispoziţie (alin. 2) care prevede confiscarea banilor, valorilor sau oricăror alte bunuri care au făcut obiectul traficului de influenţă.
- Potrivit art. 7 din Legea nr.78/2000, faptele de luare de mită sau trafic de influenţă săvârşite de o persoană care exercită o funcţie de demnitate publică, este judecător sau procuror, este organ de cercetare penală sau are atribuţii de constatare ori de sancţionare a contravenţiilor, este membru al instanțelor de arbitraj se sancţionează cu pedeapsa prevăzută la art. 289 sau 291 din Codul penal, *ale cărei limite se majorează cu o treime.*

Cumpărarea de influență

- Cumpărarea de influență este promisiunea, oferirea sau darea de bani ori alte foloase, pentru sine sau pentru altul, direct ori indirect, unei persoane care are influenţă sau lasă să se creadă că are influenţă asupra unui funcţionar public, pentru a-l determina pe acesta să îndeplinească, să nu îndeplinească, să urgenteze ori să întârzie îndeplinirea unui act ce intră în îndatoririle sale de serviciu sau să îndeplinească un act contrar acestor îndatoriri.
- Fapta este inscriminată prin art.292 din Codul Penal.
- Ca și în cazul infracțiunii de dare de mită, la alin.2 al art.292 este stipulată o cauză de impunitate, și anume dacă făptuitorul denunţă fapta mai înainte ca organul de urmărire penală să fi fost sesizat pentru acea infracţiune.
- Înfracțiunea de cumpărare de influență se pedepseşte *cu închisoare de la 2 la 7 ani* şi interzicerea exercitării unor drepturi.
- Banii, valorile sau orice alte bunuri date sau oferite sunt supuse confiscării, iar dacă acestea nu se mai găsesc, se dispune confiscarea prin echivalent, cu excepția cazului stipulat la alin.(2) din art.292 C.p.

Abuzul în serviciu

- Abuzul în serviciu este incriminat în grupul infracțiunilor de serviciu, fiind definit conform prevederilor art.297 alin.(1) din Codul Penal, ca fiind fapta funcţionarului public care, în exercitarea atribuţiilor de serviciu, nu îndeplineşte un act sau îl îndeplineşte în mod defectuos şi prin aceasta cauzează o pagubă ori o vătămare a drepturilor sau intereselor legitime ale unei persoane fizice sau ale unei persoane juridice.
- Potrivit alin.(2) al aceluiași articol, constituie abuz în serviciu și fapta funcţionarului public care, în exercitarea atribuţiilor de serviciu, îngrădeşte exercitarea unui drept al unei persoane ori creează pentru aceasta o situaţie de inferioritate pe temei de rasă, naţionalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, orientare sexuală, apartenenţă politică, avere, vârstă, dizabilitate, boală cronică necontagioasă sau infecţie HIV/SIDA.
- Infracțiunea de abuz în serviciu este sancționată cu *pedeapsa închisorii de la 2 la 7 ani* şi interzicerea exercitării dreptului de a ocupa o funcţie public.
- Art 13^2 din Legea nr. 78/2000 asimilează abuzul în serviciu infracțiunilor de corupție dacă funcţionarul public a obţinut pentru sine sau pentru altul un folos necuvenit, în acest caz *limitele speciale ale pedepsei fiind majorate cu o treime.*
- Prin urmare, pentru ca abuzul în serviciu să poată fi asimilat infracţiunilor de corupţie, este strict necesar să fie săvârşit cu intenţia descrisă în Legea nr. 78/2000, în caz contrar nu poate fi vorba de o infracţiune de corupţie, ci eventual de un concurs de infracţiuni cu o faptă de corupţie.

Uzurparea funcţiei

- Uzurparea funcției este fapta funcţionarului public care, în timpul serviciului, îndeplineşte un act ce nu intră în atribuţiile sale, dacă prin aceasta s-a produs una dintre urmările prevăzute în art. 297 C.p.
- Fapta este incriminată prin art.300 din Codul Penal.
- Uzurparea funcției se pedepseşte cu *închisoare de la 1 la 5 ani sau cu amendă* .
- Prin urmare, pentru ca abuzul în serviciu și uzurparea funcției s ă poată fi asimilate infracţiunilor de corupţie, este strict necesar să fie săvârşite cu intenţia descrisă în Legea nr. 78/2000, în caz contrar nu poate fi vorba de o infracţiune de corupţie, ci eventual de un concurs de infracţiuni cu o faptă de corupţie.

iNFOLex
POCA/491/126354

- **Neglijența în serviciu** și **folosirea funcției pentru favorizarea unor persoane** sunt alte două fapte incriminate în art.298 și art.301 din Codul Penal, în categoria infracțiuni de serviciu, nefiind considerate, prin urmare, infracțiuni de corupție.
- **Neglijența în serviciu** este încălcarea din culpă de către un funcţionar public a unei îndatoriri de serviciu, prin neîndeplinirea acesteia sau prin îndeplinirea ei defectuoasă, dacă prin aceasta se cauzează o pagubă ori o vătămare a drepturilor sau intereselor legitime ale unei persoane fizice sau ale unei persoane juridice.
- Fapta se pedepseşte cu *închisoare de la 3 luni la 3 ani sau cu amendă*.
- **Folosirea funcției pentru favorizarea unor persoane** este fapta funcţionarului public care, în exercitarea atribuţiilor de serviciu, a îndeplinit un act prin care s-a obţinut un folos patrimonial pentru sine, pentru soţul său, pentru o rudă ori un afin până la gradul II inclusiv și se pedepseşte cu *închisoarea de la unu la 5 ani* şi interzicerea exercitării dreptului de a ocupa o funcţie publică pe o perioadă de 3 ani.

iNFOLex
POCA/491/126354

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale 2014-2020

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!
Axa Prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente
Denumirea Proiectului: iNFOLex (POCA/491/126354)

Vă multumim!

Universitatea *Spiru Haret*
https://infolex.snsh.ro/
http://spiruharet.ro

iNFOLex
POCA/491/126354